

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770

e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS

PAR LIETAS Nr. 2021-45-01

IZSKATĪŠANAS ATSĀKŠANU TIESAS SĒDĒ AR LIETAS DALĪBNIEKU PIEDALĪŠANOS

Rīgā

2023. gada 8. martā

Satversmes tiesa šādā sastāvā: tiesas sēdes priekšsēdētājs Aldis Laviņš, tiesneši Irēna Kucina, Gunārs Kusiņš, Jānis Neimanis, Artūrs Kučs un Anita Rodiņa,

pamatojoties uz Latvijas Republikas Satversmes 85. pantu un Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu, 17. panta pirmās daļas 3. punktu, 28.¹ un 30. pantu,

taisot spriedumu lietā Nr. 2021-45-01 “Par Augstskolu likuma 56. panta trešās, ceturtās un piektās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 105., 112. un 113. pantam”, kas ierosināta pēc divdesmit 13. Saeimas deputātu – Valērija Agešina, Edgara Kucina, Borisa Cileviča, Ivana Klementjeva, Artūra Rubika, Jāņa Tutina, Vladimira Nikonova, Igora Pimenova, Ivara Zariņa, Regīnas Ločmeles, Ingas Goldbergas, Ivana Ribakova, Vitālija Orlova, Jāņa Krišāna, Andreja Klementjeva, Ļubovas Švecovas, Jāņa Urbanoviča, Sergeja Dolgopolova, Nikolaja Kabanova un Karinas Sprūdes (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) – pieteikuma (turpmāk – lieta Nr. 2021-45-01),

tiesnešu apspriedē konstatēja:

1. Izskatāmajā lietā apstrīdēta Augstskolu likuma 56. panta trešās, ceturtās un piektās daļas (turpmāk – apstrīdētās normas), kas regulē augstskolu studiju programmu īstenošanas valodu, atbilstība Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 105., 112. un 113. pantam.

Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka ar apstrīdētajām normām ir ierobežotas augstskolu tiesības veikt komercdarbību, īstenojot studiju programmas svešvalodās, kā arī privāto augstskolu autonomija un mācībspēku un studējošo akadēmiskā brīvība.

Lietā pastāv atšķirīgi lietas dalībnieku un pieaicināto personu viedokļi par to, vai apstrīdētajās normās ietvertais pamattiesību ierobežojums ir noteikts ar pienācīgā kārtībā pieņemtu likumu. Proti, Pieteikuma iesniedzējs un vairākas pieaicinātās personas uzskata, ka apstrīdētās normas nav pieņemtas tādā likumdošanas procesā, kas atbilst labas likumdošanas principam. Savukārt institūcija, kas izdevusi apstrīdētās normas, – Saeima – un vairākas citas lietā pieaicinātās personas norāda, ka minētais princips ir ievērots. Vienlaikus izskatāmajā lietā pastāv atšķirīgi lietas dalībnieku viedokļi par to, kādas svešvalodu izmantošanas iespējas augstskolu studiju programmu īstenošanā nodrošinātu taisnīgu līdzsvaru starp nepieciešamību stiprināt valsts valodas lomu augstākajā izglītībā un tiesībām uz īpašumu, akadēmisko brīvību un augstskolu autonomiju.

Ņemot vērā minēto, papildus faktiskajiem apstākļiem un juridiskajiem argumentiem, kas noskaidroti lietas sagatavošanas laikā un pārbaudīti 2023. gada 7. februāra tiesas sēdē, ir nepieciešams noskaidrot lietas dalībnieku un pieaicināto personu viedokli par apstrīdēto normu pieņemšanas procesu, kā arī par to, kādos gadījumos augstskolai būtu paredzamas tiesības īstenot studiju programmu svešvalodā. Tāpat papildus nepieciešams noskaidrot arī citus lietas izspriešanai būtiskus jautājumus un uzklaut papildu pieaicinātās personas, kuru viedokļa uzklautšana var sekmēt vispusīgu un objektīvu lietas izskatīšanu.

Satversmes tiesa secināja:

2. Sākotnēji lietas Nr. 2021-45-01 izskatīšana noteikta rakstveida procesā, pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 22. panta desmito daļu, 28.¹ panta pirmo daļu un 1.¹ daļu.

Ievērojot šā lēmuma 1. punktā norādīto, lietas Nr. 2021-45-01 izskatīšana atsākama tiesas sēdē ar lietas dalībnieku piedalīšanos.

3. Satversmes tiesas likuma 28. panta septītā daļa noteic, ka tiesas sēdē pēc lietas dalībnieku uzklautšanas, ja nepieciešams, tiek uzklautas pieaicinātās personas.

Lietas sagatavošanas laikā, pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 22. panta otrās daļas 2. punktu, tika noteiktas šādas pieaicinātās personas: Izglītības un zinātnes ministrija, Tieslietu ministrija, tiesībsargs, Augstākās izglītības padome, Rektoru padome, Latvijas Universitāšu asociācija, Privāto augstskolu asociācija, *Dr. habil. philol.* Ina Druviete un *D. M. soc.* Aigars Rostovskis.

Ievērojot šā lēmuma 1. punktā norādīto, par pieaicinātajām personām lietā papildus atzīstamas arī šādas personas: bijusī Izglītības un zinātnes ministre Ilga Šuplinska un bijušais Izglītības un zinātnes ministrijas parlamentārais sekretārs Reinis Znotiņš.

Savukārt, iepazīzinoties ar pieaicināto personu Latvijas Universitāšu asociācijas un *D. M. soc.* Aigara Rostovska viedokļiem, Satversmes tiesa atzīst, ka tajos ietvertie apsvērumi ir skaidri un pietiekami lietas apstākļu noskaidrošanai. Tādējādi nav nepieciešama Latvijas Universitāšu asociācijas un *D. M. soc.* Aigara Rostovska uzklauššana tiesas sēdē ar lietas dalībnieku piedalīšanos.

Ņemot vērā minēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 26.-28. pantu, Satversmes tiesa

nolēma:

1. Atsākt lietas Nr. 2021-45-01 “Par Augstskolu likuma 56. panta trešās, ceturtās un piektās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 105., 112. un 113. pantam” izskatīšanu pēc būtības tiesas sēdē ar lietas dalībnieku piedalīšanos 2023. gada 16. maijā plkst. 10.00 Satversmes tiesas sēžu zālē (Rīgā, Jura Alunāna ielā 1).

2. Aicināt uz tiesas sēdi:

1) lietas dalībniekus:

- a) Pieteikuma iesniedzēju – divdesmit 13. Saeimas deputātu – pārstāvi;
- b) institūcijas, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Saeimas – pārstāvi;

2) pieaicinātās personas:

- a) Izglītības un zinātnes ministrijas pārstāvi;
- b) Tieslietu ministrijas pārstāvi;
- c) tiesībsargu vai viņa pārstāvi;
- d) Augstākās izglītības padomes pārstāvi;

- e) Rektoru padomes pārstāvi;
- f) Privāto augstskolu asociācijas pārstāvi;
- g) *Dr. habil. philol.* Inu Druvieti;
- h) bijušo Izglītības un zinātnes ministri Ilgu Šuplinsku;
- i) bijušo Izglītības un zinātnes ministrijas parlamentāro sekretāru Reini Znotiņu.

3. Nosūtīt lietas dalībniekiem un pieaicinātajām personām šā lēmuma kopiju.

4. Nosūtīt bijušajai Izglītības un zinātnes ministrei Ilgai Šuplinskai un bijušajam Izglītības un zinātnes ministrijas parlamentārajam sekretāram Reinim Znotiņam divdesmit Saeimas deputātu pieteikuma (pieteikums Nr. 267/2021) un Saeimas atbildes raksta lietā Nr. 2021-45-01 kopijas.

Lēmums nav pārsūdzams.

Tiesas sēdes priekšsēdētājs

Aldis Laviņš